

IRAK BİLGİ NOTU

MART
2022

GÜNCEL VERİLER

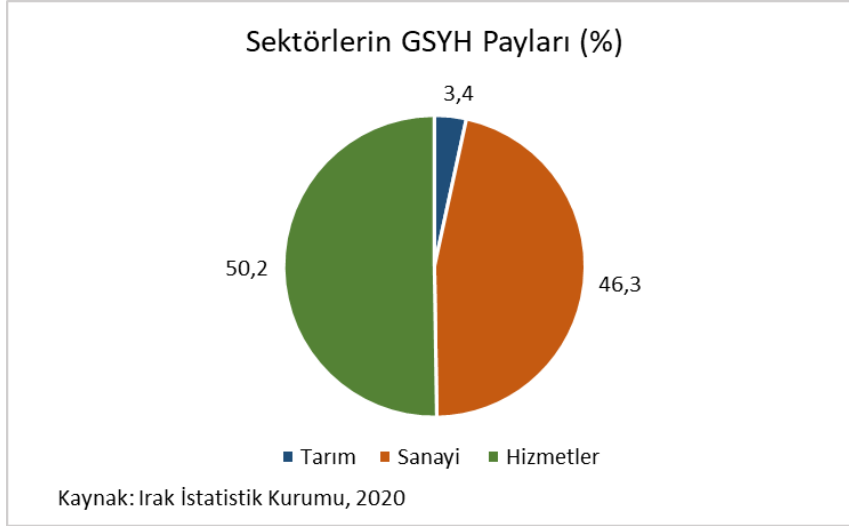
MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2019	2020	2021 (tahmini)
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	233,9	169,4	201,4
Büyüme	%	5,8	-15,7	3,6
Nüfus	Milyon Kişi	39	40	41,1
Kişi Başı Gelir	USD	5.981	4.223	4.892
Enflasyon	%	-0,1	0,5	6,4
İşsizlik Oranı	%	12,7	13,4	-
Cari Denge / GSYH	%	0,4	-10,7	6,1
Bütçe Dengesi / GSYH	%	0,8	-12,8	-1,5
İhracat	Milyar USD	91	65	21
İthalat	Milyar USD	51	52	18

Kaynak: IMF KEG Ekim 21, Trademap , Irak İstatistik Ofisi, Fitch Connect (Ticaret verileri 2021 için geçici verilerdir. Diğer veriler 2021 yılı için IMF tahminidir.)

1. IRAK EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Petrol, Irak ekonomisinin dayandığı temel sektördür. Irak, Suudi Arabistan ile birlikte dünyanın en düşük petrol ve gaz üretimi maliyetine sahip ülkelerindendir. 145 milyar varillik ham petrol rezervleri ile dünyada 5. sırada yer alan ülkenin günlük petrol üretimi 4 milyon varilin üzerindedir. İhracatın %87'sini oluşturan petrolde meydana gelen fiyat değişikliği Irak ekonomisini doğrudan etkilemektedir. Buna ek olarak, 3,5 trilyon metreküp doğal gaz rezervine sahip olmasına karşın üretimi ve ihracatı pek yaygın değildir.

Ülkenin tarım sektörü sulama sisteminin verimli şekilde çalışmasını engellemektedir. Ayrıca topraktaki tuz oranının fazla olması ve kuraklık sıkıntısı tarımı sınırlandırmaktadır. Irak'ın tarım sektörü ekonominin %3,4'ünü oluşturmaktadır. Başlıca üretilen tarım ürünleri ise arpa, buğday, pirinç ve mısırdır.

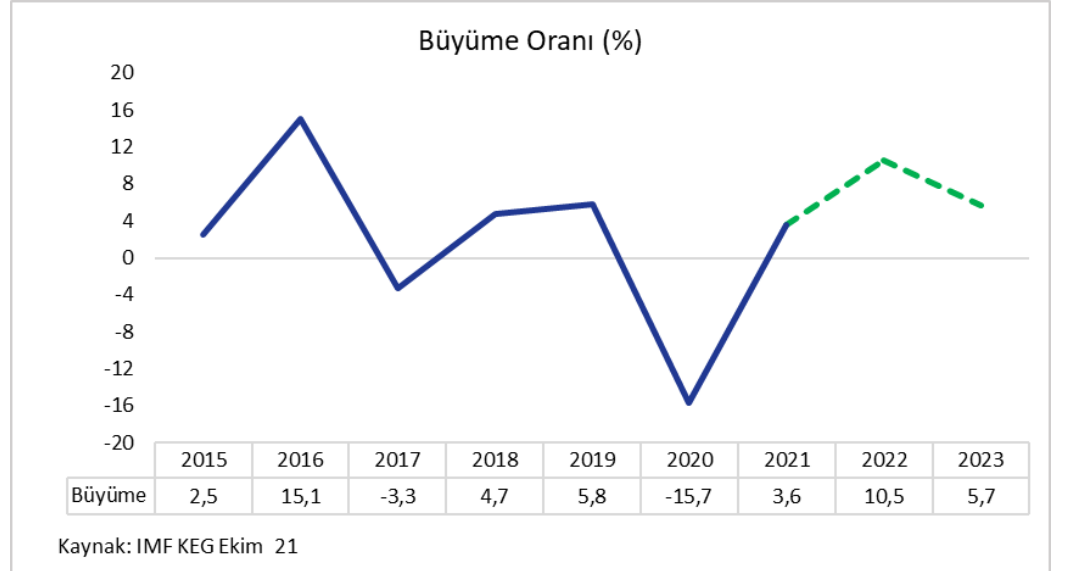
1970'lerin ortalarından sonra hükümet politikası ağır sanayileşme ve ithal ikamesine yönelmiş imalat sanayiye geliştirmeye başlamıştır. GSYH'nin %46'sını oluşturan sanayi sektörünün %38'ini de petrol imalatı oluşturmaktadır. Hizmetler sektörü ise ekonomiye %50 katkı sağlamaktadır.

Irak ekonomisi yıllar boyunca yaşadığı karışıklıklar ve savaşlar nedeniyle ekonomik alanda mücadele vermektedir. 2014 yılında petrol fiyatlarında ciddi düşüş yaşanması ve ülke topraklarının yaklaşık üçte birinin işgal edilmesiyle ekonomik büyüme %0,7'ye kadar gerilemiştir. 2016 yılında, ülkede güvenlik sorununun devam etmesine ve işgal sebebiyle petrol fiyatlarının düşmesine rağmen petrol üretimi %11 artarak ekonominin %15 büyümesine katkı sağlamıştır.

2017 yılında %3,3 daralan ekonomi takip eden yılda, petrol fiyatlarının nispeten yükselmesi ile toparlanmış ve %4,7 büyümüştür. Ülkenin sosyo-ekonomik kırılganlığı, siyasi istikrarsızlığı ve salgınla birlikte düşen petrol gelirleri Irak ekonomisinin şartlarını ağırlaştırarak, ülkenin 2020'de %15,7 küçülmesine sebep olmuştur. 2021 yılında ise, salgın etkisinin hafiflemesi ile birlikte toparlanmaya başlayan petrol dışı faaliyetlerinin etkisiyle pandemi kaynaklı daralma kademeli olarak toparlanmaya başlamıştır. Ayrıca, küresel petrol piyasasının iyileşmeye başlaması bu yılda ülke ekonomisinin büyümesinde katkıda bulunmuştur. IMF'e göre, Irak ekonomisi 2021 yılında %3,6 genişlemiştir.

Fitch Connect'e göre, Irak'ta inşaat alanında 57, enerjide 70, ulaşımda 57 ve sosyal altyapıda 14 adet olmak üzere toplamda 198 yatırım projesi mevcuttur. Yatırım alanların sermaye pozisyonları ise yaklaşık 153 milyon USD'dir

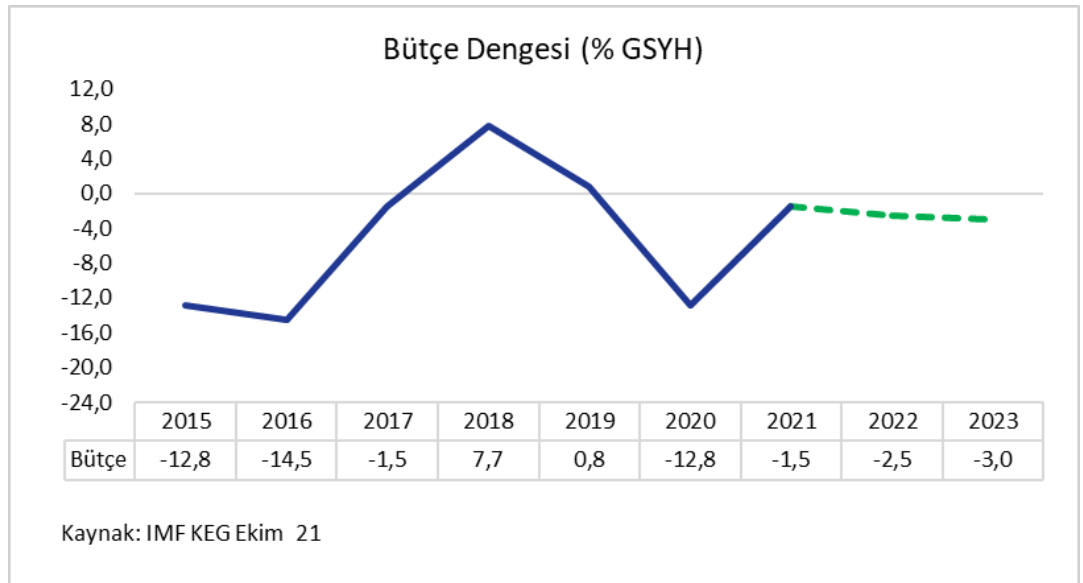

2. BÜTÇE DENGESİ

Irak kamu gelirleri petrol gelirleri ile doğrudan ilişkilidir. Dolayısıyla, petrol fiyatlarında gerçekleşen ani yükseliş ve düşüşler bütçe dengesini etkilemektedir. Buna ek olarak, ülkenin yaşadığı işgaller doğrultusunda askeri alana yapılan harcamaların artması da kamu gelirlerini etkilemektedir.

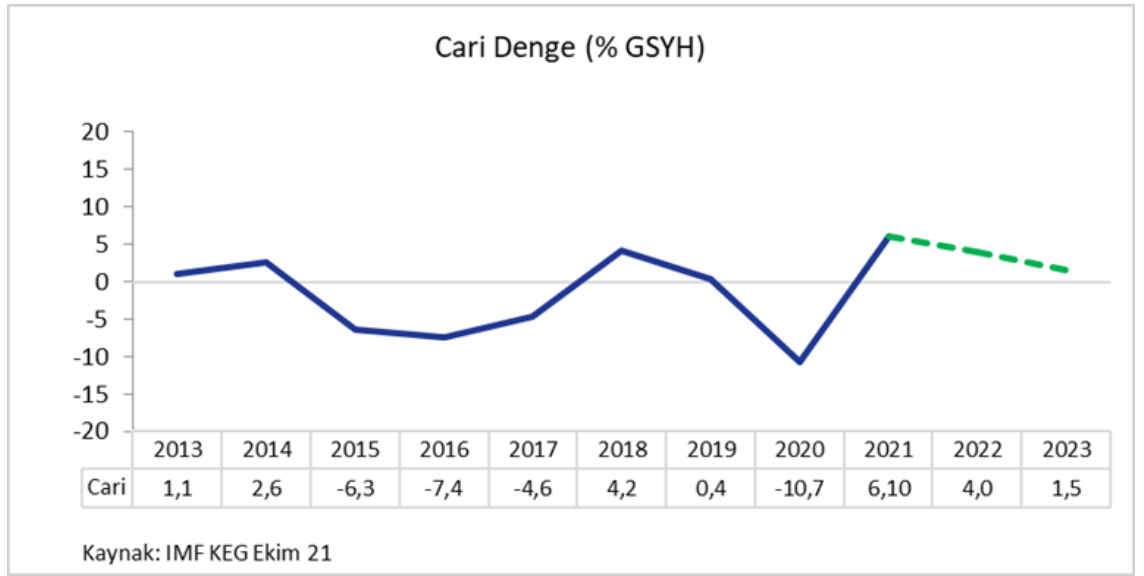
2018 yılına kadar ağır bütçe açığı veren Irak bu yılda petrol fiyatlarındaki toparlanma ve sermaye bütçesinin eksik uygulanması nedeniyle kamu maliyesini toparlamış, GSYH cinsinden %7,7 fazla vermiştir. 2020 yılında ise, petrol fiyatlarının yeniden düşük seviyelere gerilemesi, Irak'ın yüksek maaş ve emeklilik ücretlerini ödemesini zorlaştırdı. Gelirlerin bu derece düşmesi bütçe üzerinde baskı oluşturarak kamu maliyesinin %12,8 açık vermesine neden olmuştur. 2021 yılında gelirlerin toparlanmaya başlamasıyla bütçe açığının GSYH cinsinden %1,5'e gerilediği tahmin edilmektedir.

3. CARİ DENGESİ

2015 yılına kadar dış ticaret fazlasının etkisiyle cari fazla veren Irak, 2015 yılında GSYH cinsinden %6,3 açık vermiştir. 2016 yılında, petrol fiyatlarındaki %22'lik düşüş cari açığın %7,4'e ilerlemesine neden olmuştur. 2018 yılında cari denge düzeltilmiş ve %4,2 oranında fazla vermiştir. Fakat salgın ile birlikte cari işlemler ciddi boyutta bozulmuş ve %10,7 açık verilmiştir. 2021 yılında ise, küresel petrol talebinin toparlanması ve mali reformlarını yardımıyla cari dengenin %6,1 fazla verdiği tahmin edilmektedir.

4. SWOT ANALİZİ (FITCH)

Güçlü Yönleri:

- Dünyanın en büyük kanıtlanmış petrol rezervlerine ve kanıtlanmış gaz yataklarına sahiptir.
- Güçlü demografi göz önüne alındığında, altyapı ve telekomünikasyon için büyüme potansiyeli yüksektir.

Zayıf Yönleri:

- Ülkede 10 yıllık bir mücadele ve yetersiz yatırımdan sonra petrol dışı sektör altyapısı yıpranmıştır.
- Yüksek düzeyde olan operasyonel ve politik risk çok ihtiyaç duyulan yabancı yatırımları caydıracaktır.

Fırsatlar:

- Irak, önümüzdeki çeyreklerde sabit yatırımı desteklemeye yardımcı olacak yeniden yapılanmayı desteklemek için güçlü yatırım taahhütleri almıştır.
- Aralık 2020 döviz devalüasyonu, yakın vadede kamu maliyesinin desteklenmesine ve önümüzdeki yıllarda yerli üretimi canlandırmaya yardımcı olacaktır.

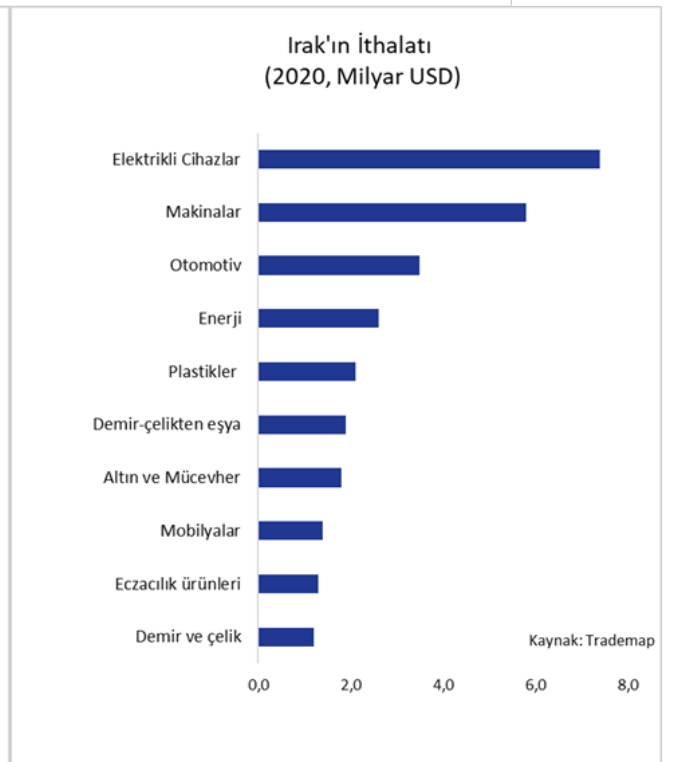
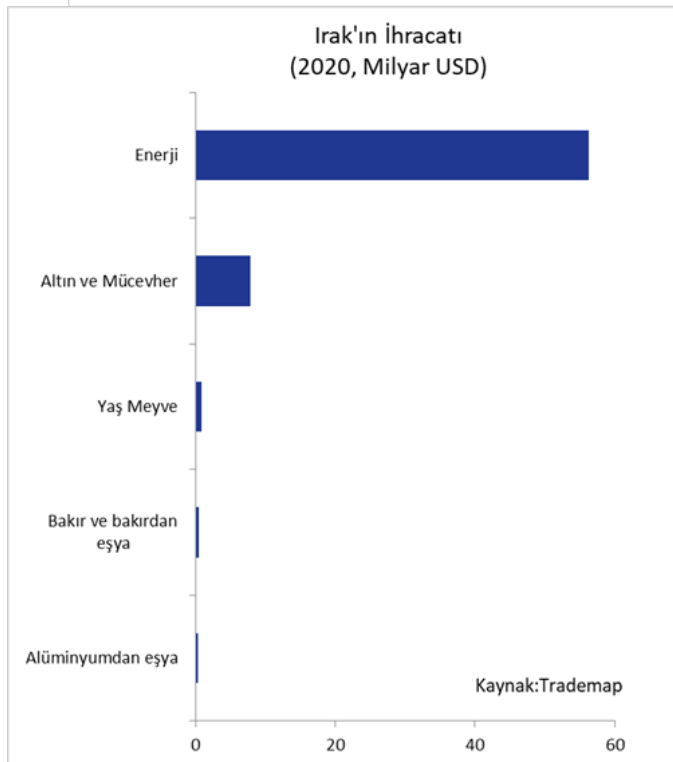
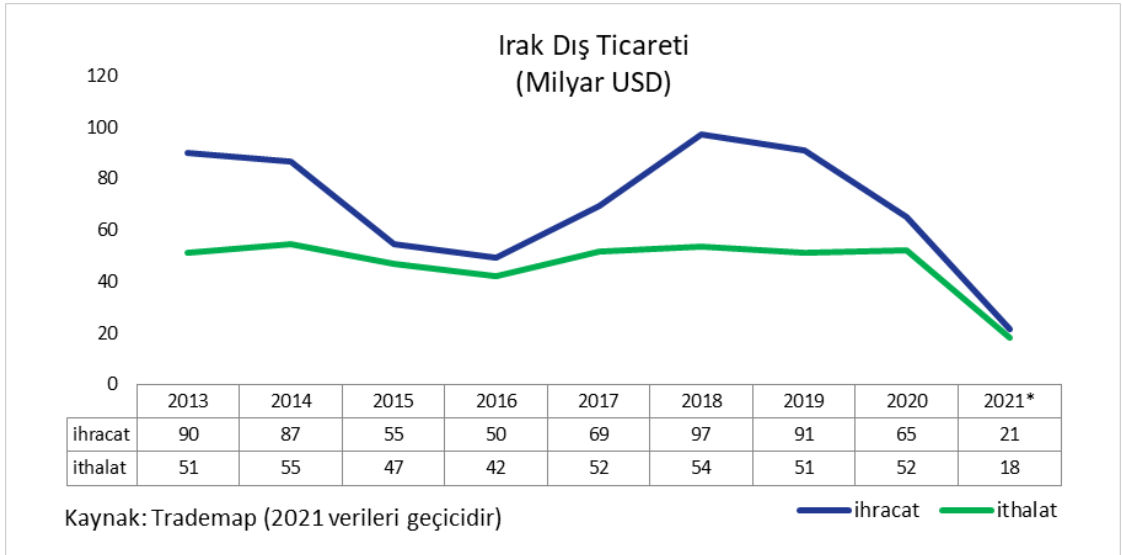
Tehditler:

- Ülkenin mali ve dış dengesizliklerinin ele alınmaması düzensiz bir şekilde yeniden dengelenmeye yol açabilir.
- Zayıf bir güvenlik ortamı işçi maliyetlerini artırabilir.
- ABD-İran gerilimi, ABD veya ABD müttefiklerinin Irak'taki varlıklarını askeri saldırılar için hedef haline getirebilir

5. DIŞ TİCARET

Irak dış ticareti genellikle fazla veren bir yapıdadır. 2013-2014 yıllarında ihracat sırasıyla 90 ve 87 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. Takip eden iki yılda ise ihracat 50-55 milyar USD'ye kadar gerilemiş, ancak 2018 yılında 97 milyar USD ile son yılların rekoru kırılmıştır. Dış ticaret hacminin 150 milyar USD'ye ulaştığı bu yıldan sonra ihracat 91 milyar USD'ye gerilemiştir. 2020 yılında %29 küçülen ihracat gelirleri 65 milyar USD civarına gerilemiştir. Geçici olarak açıklanan verilere göre 2021 yılında Irak 21 milyar USD ihracat gerçekleştirmiştir. Ürün bazında ise, enerji sektörü ülke ihracatının %87'sini oluşturmaktadır. Bu sektörü altın-mücevher ile yaş meyve takip etmektedir.

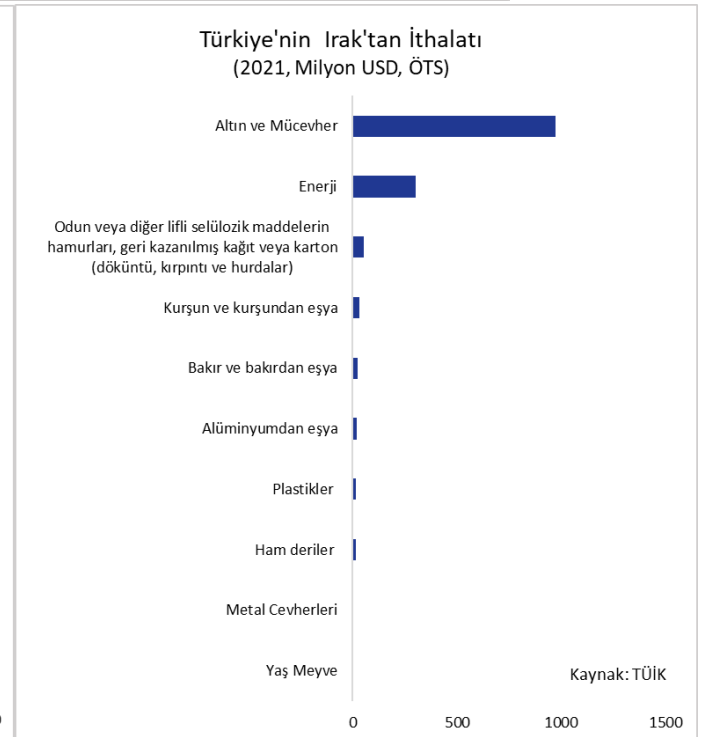
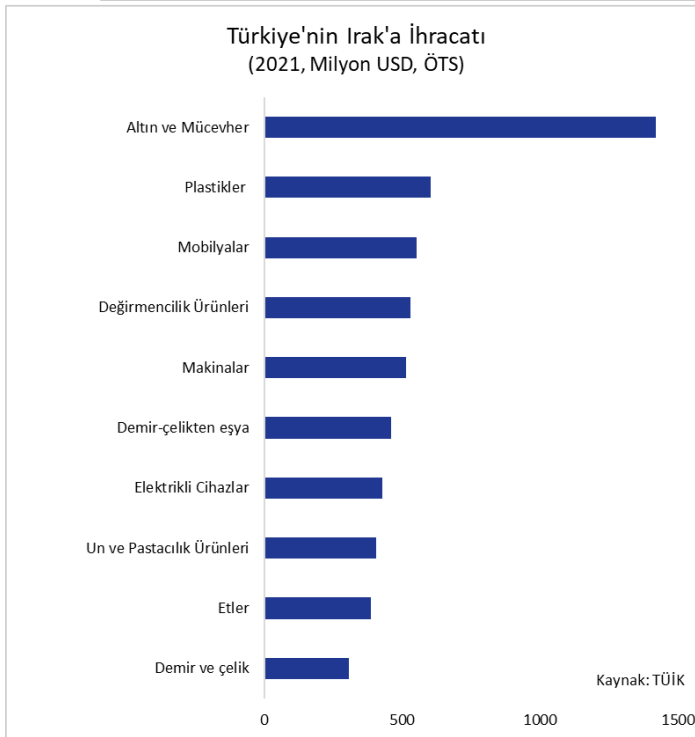
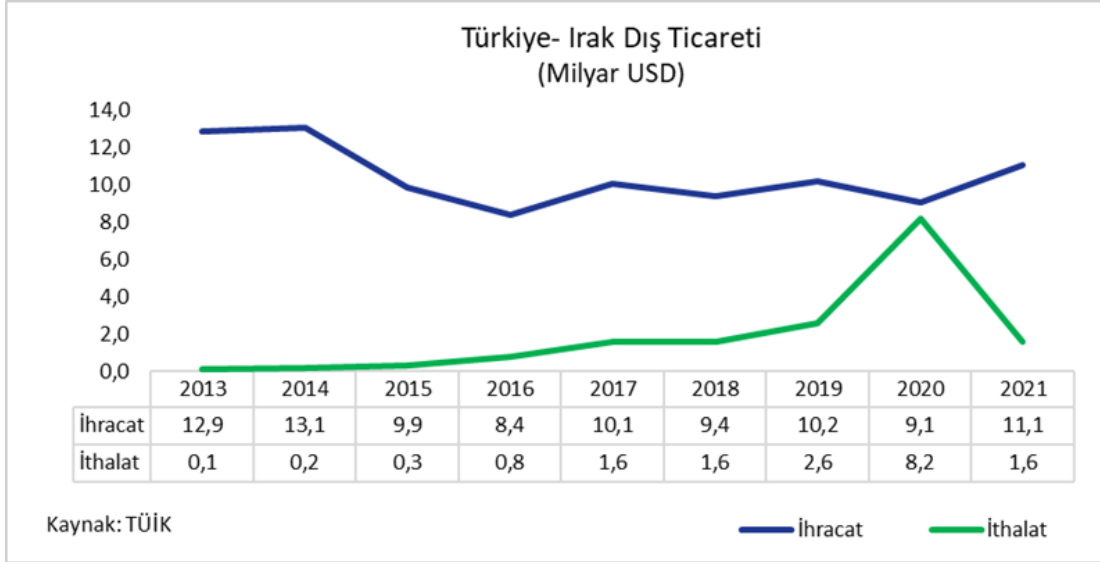
İthalat ise 2013-2020 yılları arasında ortalama 50 milyar USD civarında gerçekleşmektedir. 2021 geçici verilere göre ise ithalat 18 milyar USD civarında gerçekleşmiştir. Ülke'nin ithal ettiği başlıca sektörler arasında elektrikli cihazlar, makinalar ve otomotiv yer almaktadır. Bahsedilen ürün grupları ülke ithalatının %32'sini oluşturmaktadır.

6. TÜRKİYE- IRAK DIŞ TİCARETİ

Türkiye, Irak ile olan ticaretinde net ihracatçı konumundadır. 2013-2019 yılları arasında ortalama olarak 10,6 milyar USD olarak gerçekleşen ihracat, 2020 yılında pandemiye rağmen ciddi kayıplar oluşturmayarak 9,1 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 yılında pandemi öncesi seviyelere yükselen ihracat bu yılda 11,1 milyar USD'ye yükselmiştir. İthalat ise, 2013-2016 yılları arasında 1 milyar USD'nin altındayken, 2020 yılında 8,2 milyar USD seviyesine yükselmiştir. Ancak, 2021 yılında 1,6 milyar USD'ye gerilemiştir. Bu keskin düşüş, 2020 yılında yaklaşık 7,9 milyar USD ithal edilen cam ve cam eşyanın 2021 yılında ithal edilmemesinden kaynaklanmaktadır.

Ürün bazında bakıldığında ise, Türkiye'nin Irak'a ihracatının %25,8'ini altın ve mücevher, plastikler ve mobilyalar oluşturmaktadır. İthalatta ise, altın ve mücevher %68'i, enerji ise %21'ini oluşturmaktadır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr